

אורהל הדוד נו

שנים רבות הייתי מצדד בעמדת הערבים בענין ארץ ישראל. הודה לא מכבר ראש-ממשלת בורמה כאזוני לסני הור בלישה היהודי שהיה פעם שר-המלחמה הבריטי. עד שביום אחד נודמן לידו ספר אחד קראתי בו והנעתי למסקנה שבעצם הצדק עם היהודים, וכי הארץ שייכת להם. הנכר הקטן, עגול הפנים, התכוון לספרהספרים, התנף.

או נו הוא כיום הינד היחיד של ישראל בין מטולה לטוקיו. הוא הפגין ידיות זו בצורה שקטה, מאחורי הקלעים, כשפעל לריכוך ההחלטה האנטי-ישראלית בבאדנונג (העולם הזה 915). בימים הקרובים יפגין את אהדתו זו בצורה חותכת עוד יותר, כשיעשה למען ישראל גיטה אשר לא עשה עוד כמותה לפניו שום ראש-ממשלה אחר בעולם.

הישראליים, שגיטטה זו תעשה עליהם רושם עמוק, ביחוד אחרי השלמת שרשרת-האיבה נגדה בבאדנונג, אינם יודעים הרבה לא על האיש ולא על ארצו. הם רק ראו ברחובות תיהם את הגברים הבורמאים צעירים, סתומי ההבעה, שבאו ללמוד מהישגי צ"ל, ולקחת את המטוסים הישנים שנמכרו בישראל למדי-נחם.

מארכס וקארני

מלחמתו של או נו לעצמאות בורמה, שהחלה בהשפעתו של אל תתונג בורמאי או בא-צ'ו נמשכה גם לאחר שסיים את לימודיו, החל לעבוד כמורה. במהרה נוכח הפילוסוף-הסופר

בראשית הדרך הדיפלומטית גרמה א"י ודיעה זו לקרויונים לא מעטים. פעם כתב או נו מכתב רשמי לממשלת ישראל, חתם בשם הצנוע, מאנג נו, שפירושו "נו הקטן, הבלתי-יחשוב, חסר-הערך". האיש שניסח את תשובת ישראל חשב כי "מאנג" הוא שם משפחתו של נו, ענה, לכבוד מאנג נו היקר, גרם כמעט לתקרית בינלאומית. אולם אפילו קרויוו כזה לא יכול היה להעיב על היחסים המתפתחים בין שתי הארצות, המייצגות שני עולמות שונים, ושיש להם בכל זאת הרבה מאד מן המשותף.

תותחים ודת

בורמה היא ארץ הניגודים הגדולים. מצד אחד שולטת בה השלוה האופיינית לדת הבודהיסטית, ומאידך מאמינים יושביה ברוח חות, בכוכבים ובכוח הנורוץ. האימרה החביב בה ביותר על יושביה: "רק ההורג מלך מסוגל להיות מלך".

בורמה היא גם ארץ אשר לא ידעה שלום במשך שנים עשרה השנים האחרונות. הבריטים והיפאנים נאבקו עליה במלחמת העולם השנייה, ולאחר המלחמה, כאשר השיגה בורמה את עצמאותה, השתרר בה תהוה ובוהו בל יסוער. צבאות פרטיים שטפו על פני הארץ בת 19 מיליוני הלושבים. מרדיות פרצו בעשרות איזורים. מעצמות המערב ראו בכת רחש שם ניצנים של קוריאה שניה.

התששות נתבדו: בורמה הצליחה לצאת מן התהוה ובוהו באמצעות מהפכה שקטה, בה הופעל נשק משולש: תותחים, אידי אולגיה ודת. בפועל נשק: או נו (הדוד נו)*, ראש-ממשלת בורמה.

או נו, הגבר הבלתי גיבול בן 47, שולט בארצו באי-רצון, טוען הוא: "אני סופר וחולם. עבודת החקיקה והשלטון גורמת לי כאב-ראש". הוא שולט בבורמה זה שבע שנים, למרות ארבעת ניסיונותיו להתפטר. נאמנותו למולדתו מאלצת אותו, לעבים, לוותר על עקרונות אידאלימיות הבודהיסטיים, הקדושים בעיניו עד מאד.

פשוטו הופעתו של או נו הינה ממש מדהימה. ראשו עגול, פיו גדול למדי, ועיניו החומות שולחות בבני שיחתו מבטים נוקים בים-מקסימים. מכל דבורתו שופעת כנות בלתי-ריגילה. אחת הדמויות לכנות זו: או נו לא היסס לגלות את כל פרטי חייו באוטו-ביוגרפיה שלו, שהתפרסמה לאחרונה באחד מעיתוני ראנגון.

באותה אוטוביוגרפיה מספר או נו כי הוא הפך לשיכור מושבע עוד בהיותו בן שנים עשרה. לעתים קרובות היו יושבי עיר מולדתו מכיאים אותו הביתה כשהוא נטול הכרה. אביו התיישב בו כדי כך שהיגלה לצדיק גיחך באחד מפרבריה-העיר.

"אורח חיים זה נמשך עד אשר אירעה בי מהפכה שקטה", סיפר או נו, "פתע

נו, שפירושו "עדין", הוא השם שניתן לו על-ידי אביו, בהתאם למנהג בורמאי, מפני שהאות הראשונה שלו מתאימה לאות האשונה של היום ב נולד.

באותה שעה ממש את מלחמת-העצמאות של ישראל. אורה שנה התקוממו למעלה מ-40% מצירי הפרלמנט הבורמאי נגד מנהיגם, ניסו להשתלט על המדינה ככוח הנשק. בין המתקוממים:

- אירגון הדגל האדום של הטרופיקים-סיים, שמנה 6000 לוחמים חמושים. מנהיגו היה תאקין סו, מי שישב יחד עם או נו בבית-סוהר בריטי.

- אירגון הרגל הלבן הקומוניסטי, שמנה 13 אלף לוחמים, התמרד במרץ 1948, לפי הוראה, שבאה מעבר לגבול.

- 8000 חיילי צבא הקבע הבורמאי, שהתקוממו ביולי 1948, כסרסם להילחם בקומוניסטים, שהיו חבריהם לנשק בעת המאבק על עצמאות בורמה.

- 12 אלף לוחמי שבט קארן הנוצרי, אשר התמרדו באוגוסט 1948, ורשו מדינה אוטונומית משלהם בקרבת גבול תאילנד.

- שרידי צבאות סין הלאומיות, אשר נמלטו לבורמה בשנת 1949.

דת וסין

לנוכח מבול המרידות לא היה לאי נו ברירה: הבודהיזם, רווח-השלוש, הפך בן לילה לאיש מלחמה. הוא ריכז את 12 אלף חייליו ואת חיל-האוויר שלו, שהיה מורכב משלושה מטוסי-קרב, הצליח לעצור את הגיס הקומוניסטי במרחק 11 קילומטרים מראנגון, זמן קצר אחרי שבצבא ישראל עצר את המצרים 24 ק"מ מתל-אביב. באביב 1949 כבר כבשו כוחות הממשלה את עיר הנמל החשובה מאנדאלי. בשנת 1950 שלשו צבאר חיו של או נו אל פעויו הקומוניסטים בבקעת איראחואי, ובשנת 1952 עלה בדם להרוץ את שרידי כנופיות סין הלאומית אל בין ההרים.

או נו ידע כי הניצחון המוחלט לא יושג בשדה הקרב. אולם כאמתחתו היה נשק אחר, טוב מן התותחים: הדיפלומטיה. הוא חיטל את מרד הקאנים בשתפו את מנהיגיהם בממשלה ובהבטיחו להם מדינה אוטונומית. הדיפלומטיה פתרה גם את בעיית הסינים הלאומנים: מחציתם הוטסו לפורמוזה, כ-מטוסי אוי. הנותרים סרבו לפרק את נשקם, הוכרו כפושעים, העומדים מחוץ לחוק.

אולם תוך כדי מאבק נגד הקומוניסטים לא ויתר או נו על הרעיונות המרכסיסטיים. בהם השתעשע בנעוריו. כיום דומה כי של-טונו יהפוך את בורמה למדינה סוציאליסטית חרמסלגית, בדומה ליוגוסלביה של טיטו, בה יבקר החורש. הקרקעות כבר הולאמו, יחולקו בין האיכרים העניים, לאחר שישולמו לבעליה-האחוות פיצויים מחאימים (בסך של דמי אריסות לשנה אחת). אולם או נו מרגיע את האמריקאים המודאגים: אין כל סכנה במסלגה אחת חזקה, כל עוד מאמינה מפלגה זו בדמוקרטיה.

או נו איננו מסכים עם קארל מארכס בדבר אחד: לדעתו אין דת אופיום להמך גים, אלא דבק המגבש אותם ליחידה לאומית איתנה. על כן הזמין ראש-הממשלה פסלים בודהיסטיים עתיקים מצ'יילון. הקים סאגודת שלום ענקית בקרבת ראנגון, הוציא 6 מיליון דולאר על שני תריסרי מקדשים אחרים, בתוכם אולם תת-קרקעי, בו התכנסה המועצה העולמית של בני דת בודהה. הוא חייב את חבריו לממשלה לעבוד כפועלים פשוטים בבניית המקדשים.

יתר על כן, או נו הראה לבני עמו דוגמה אישית: הוא הפך לצמחוני נלהב. הסכים לאכול "קצת גיבס", רק לאחר שהיתרו בו הרסוהים כי הוא עלול לאבד את אור עיניו. מצוה דתית, בה התמיד או נו יותר: ההתנזרות ממגע מיני, בה התחיל בשנת 1950.

בשם הגורל ובודהה

כיום נחלצה בורמה, לפי שעה, מן המכור. צבאה, שגול פי המש ומגיע כיום 60 אלף איש, הביס את כל אויבי הממשלה.

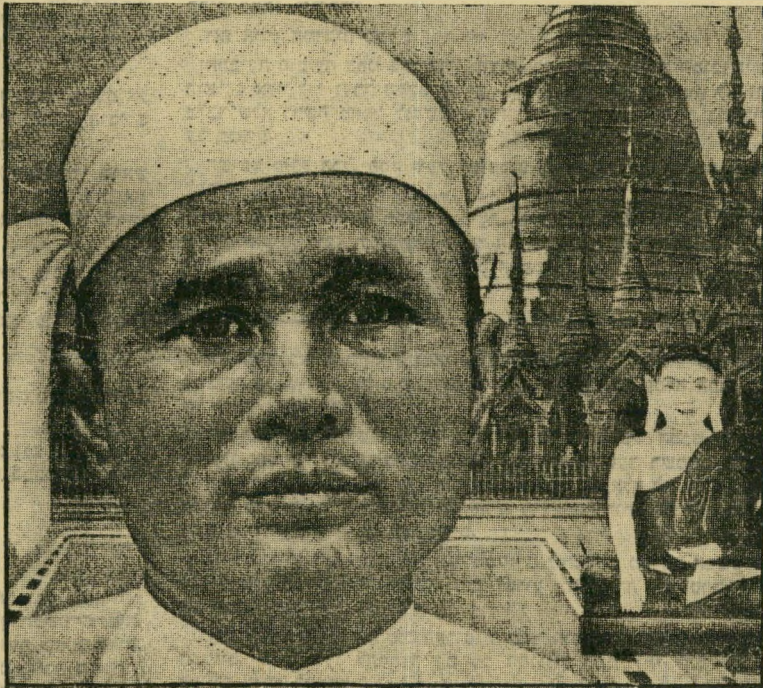
בהישג זה דומים או נו ורעיני לממשלה ישראל. אולם קיים בין שתי הממשלות הבדל אחד תומי: בורמה ושאר הבלתי-חלוי במערכות העולם; סירבה בעקשנות לקבל כל מענק מאמריקה; מנהיגה כיום, יחד עם גוהרלאל ניהרו, ההודי, את המחנה השלישי, התחכני, בעולם.

בניגוד לניהרה, הדואג לקולות המוסלמים בארצו והמשתדל לקנות את קולות הערבים באיים למדיניות, חופשי או נו ממשוא פנים בבעיות המרחב השמי. יותר מכל אדם אחר בעולם נועד על-ידי הגורל, או הבוראה, לקבל לידיו את התפקיד הגדול: לתוך שלום בין ישראל ועמי ערב. בואו של הנציג הדיפלומטי הבורמאי הראשון לישראל בש"בוע הבא, עשוי להיות צעד ראשון בכתן זה.

הפולשים היפאניים, שהגיעו לראנגון בשנת 1942, שיחררו את האסירים הפוליטיים, אך התיחסו אל העם כולו כאל עבדים. סיפר או נו: "יום אחד פגשתי בתלוכת איכרים, שנשאו סלים מלאים סירות כמתנה למ שחריריהם היפאנים. כעבור שעה קלה שבתי ונתקלתי באותם האיכרים, שהלכו בראש מורד: התברר כי מפקד הצבא היפאני קיבל את המתנות, הודה לנציגי האיכרים בכמה סטיות-לחי אדירות."

או נו לא שכח את סטיות הלחי גם כאשר נהגמה כשר-החוזק של ממשלת-הכובות הבורמאית בחסות היפאנים. הוא ציפה לשעת נקם ושילם. השעה באה ב-1944, כאשר התקוממו הבורמאים המאוכזבים נגד היפאנים, יצאו לקראת 250 אלף חיילי בנות-הברית, כשלפניהם הבקיע את הדרך בגיונגל הגנרל הבריטי הציוני, גיבור עמק יזרעאל, צ'ארלס אורד וינגייט.

עם בוא השלום חודש המאבק לעצמאות. הפעם עמדה דעת הקהל בבריטניה לצד הבורמאים, ובשנת 1946 נפלה ההכרעה: גנרל אאוונג סאן (31), מפקד צבא-ההגנה

ראש ממשלת בורמה או נו

יוד לעת צרה

הבורמאי, הסכים לעמוד בראש הממשלה הראשונה של מולדתו העצמאית. או נו בן 39 היה נאלץ לדחות את עבודתו הספרורית, לפחות לזמן מה, לקבל את התפקיד יושב-ראש המועצה המוזקקת.

אולם במהרה התברר כי לממשלה החדשה היו אויבים רבים. ביולי 1947 חזרו שלושה מהם לבניין הממשלה בראנגון, סרקו את אולם הישיבות בצרורות של כדורי סטן. גנרל אאוונג סן וששה מחבריו לממשלה נוקבו ככבדה. דומה היה כי איש לא יוכל למלא את מקומם. אולם עוד למחרת היום הכריז המושל הבריטי של בורמה: "אני שמח להודיע כי תאקין נו הסכים להרכיב ממשלה חדשה."

היתה זו אתת מהכרזותיו האחרונות של המושל הבריטי: ב-4 לינואר 1948 הפך הדגל בעל ששת הכוכבים לדגל בורמה העצמאית, שפרשה לחלוטין מחבר העמים הב-ריטי. רבבות בורמאים רקדו ברחובות הערים תופפו בתופים עתיקים, שרו את הימנונם הלאומי: "כי זוהי ארצנו — עד סוף כל הדורות."

סיסקה זו של ההימנון לא התאימה לאמת — לפחות לא בשנה הראשונה לעצמאות בורמה. החורשים הראשונים של עצמאות בורמה היו כה קשים, עד שאו נו היה מחליף ברצון את מקומו עם זה של דוד בן-גוריון, שניהל

הצעיר כי מלחמתו היא בעיקר מלחמתם של הצעירים. על כן חזר הוא לאוניברסיטה, במסווה של סטודנט למשפטים, אירגון הפי גנות נגד הבריטים (המפורסמת בהן, שנערכה בשנת 1936, הגיעה לשיאה עם שריפת הדגל הבריטי לפני אולם בית-המשפט בראנגון), הצטרף לאגוד הלאומני-ציוני, אנו הבור-מאית. חברי אגוד זה כונו בשם תאקין (אדון) — כינוי אשר נחשב, לפני כן, לתוארם הבלעדי של השליטים הבריטיים.

אחר מהבריו של או נו, שהפך לתאקין נו, היה תאקין תאן סון, כיום הפכו החברים לאויבים מושבעים: תאן סון עומד בראש חיל-המתחרת הקומוניסטי בבורמה. תאקין אחר עומד כיום בראש צבא הדגל האדום הטרופיקסטי. או נו עצמו הירבה לעיין בכתב בים סוציאליסטיים, תירגם את כתבי מארכס לשפה הבורמית. אולם הוא תירגם לשפת אמו גם ספר אחר, שעשה עליו רושם עז: את ספרו של דייל קארנגי, כיצד לרכוש ידידים והשפעה בחברה.

סמירות ומרד

בפרוץ מלחמת-העולם השנייה הציעו התאקנים הצעירים את עזרתם לבריטים, המורת הבטחה להקנות לבורמה עצמאות מוחלטת. הבריטים סירבו. התוצאה: או נו וחבריו החליטו לשתף פעולה עם היפאנים, הושלכו לכלא, ישבו מספר שנים בבתי-הסוהר.